

16 באוקטובר 2013

אימאן אלט'ואהרי, מנהיג אלקאעדה, קרא לכוחות הג'האדיסטים הנלחמים נגד המשטר הסורי להתאחד למאבק משותף, להקמת ח'ליפות אסלאמית

מנהיג אלקאעדה שיח' אימן אלט'ואהרי (www.connectionivoirienne.net, 11 באוקטובר 2013)

כללי

1. שיח' אימן אלט'ואהרי, מנהיג אלקאעדה, פרסם ב-11 באוקטובר נאום חדש בקלטת, שהופצה באתרים אסלאמיים. בקלטת סקר אלט'ואהרי את האירועים במזרח התיכון, על פי ראייתו, ובעיקר התמקד בנעשה בסוריה ובמצרים. בהתייחסו לזירה הסורית קרא אלט'ואהרי לכוחות האסלאמיסטיים במדינה להתאחד לצורך המאבק במשטר הסורי ולחדול משיתופי פעולה על הכוחות החילוניים. נראה לנו, כי בדבריו התייחס אלט'ואהרי לסכסוך בין המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם (השלוחה הסורית של אלקאעדה עיראק, להלן: המדינה האסלאמית) לבין ג'בהת אלנצרה (שלוחת אלקאעדה בסוריה, הכפופה ישירות לאימן אלט'ואהרי) ובכך קרא לשני הארגונים להתאחד ולשים קץ לקרע ביניהם (על הפיצול בין שני הארגונים הללו ושושיו ראו נספח).

2. לדברי אלט'ואהרי על כל המוסלמים להתאחד כדי להפיל את המשטר הסורי ולהקים בשטח סוריה מדינה אסלאמית "לוחמת ג'האד". בכך לדבריו, תפתח הדרך להחזרת הח'ליפות האסלאמית ול"שחרור ירושלים". להלן מספר ציטוטים מדבריו:

א. "אני מדגיש בפני האחים לוחמי הג'האד באלשאם [סוריה] המבורכת להתאחד ולהתלכד ולהסכים ביניהם על כך, שתקום בקרוב באלשאם [סוריה רבתי], אם ירצה אללה, מדינה אסלאמית, שתהיה נתונה לריבונות השריעה [ההלכה האסלאמית]".

ב. "אריות האסלאם באלשאם [סוריה רבת], התאחדו למען מטרה אצילה זו, והתעלו מעל לחלוקה לארגונים שונים וקבוצות מפולגות, והקימו בעזרת ההסכמה שביניכם, מרצונכם הטוב ובנפש חפצה מדינה אסלאמית חזקה".

ג. "הישמרו לכם אחינו באלשאם של הרבאט¹ והג'האד מלהגיע להסכמה עם החילוניים, עם אלו המבקשים להדמות לאמריקאים ולאתאיסטים, על חשבון ריבונות השריעה וחוקי האסלאם".

3. ובשטח, נמשכים הדיווחים של גילוי אלימות ואכזריות מצד הארגונים המזוהים עם אלקאעדה. ב-11 באוקטובר 2013 התפרסם דו"ח מטעם ארגון Human Right Watch, המאשים את המורדים האסלאמיסטים בסוריה, בתוכם פעילי ג'בהת אלנצרה והמדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם, בפשעי מלחמה. על פי הדו"ח חלק מארגוני המורדים הוציאו להורג אזרחים חפים מפשע וביצעו פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות נגד נשים, ילדים וקשישים ממוצא עלוי בלחימה באזור הכפרי של לט'אקיה. על פי הדו"ח, בתקיפה שנערכה ב-4 באוגוסט 2013. נהרגו לפחות 190 אזרחים ולפחות 67 מהם הוצאו להורג. כמו כן נלקחו למעלה ממאתיים אזרחים כבני ערובה (אתר הארגון, 11 באוקטובר 2013).

הערכה

4. בין ג'בהת אלנצרה למדינה האסלאמית קיים קרע מתמשך, ששיאו בהכרת אימן אלט'ואהרי (יוני 2013). בג'בהת אלנצרה כשלוחה עצמאית של אלקאעדה בסוריה, שאינה כפופה לשלוחה בעיראק. החלטתו של אלט'ואהרי לא יישובה את הסכסוך אלא להיפך, היא גרמה להחרפת המחלוקת ולפילוג בין שני הארגונים. פילוג זה מצא ביטוי בהתבססות שני הארגונים, ג'בהת אלנצרה והמדינה האסלאמית, המקיימים מערכות צבאיות, לוגיסטיות והסברתיות נפרדות. הפיצול בין שני הארגונים לווה גם בכמה מקרים בתקריות אלימות בשטח.

5. להערכתנו, ספק אם קריאתו הפומבית של אלט'ואהרי, אכן תשים קץ לפיצול בין שתי שלוחות אלקאעדה, ג'בהת אלנצרה והמדינה האסלאמית. עם זאת היא עשויה, לפחות בטווח הזמן הקצר, למתן את החיכוכים והתחרות ביניהם ולהוביל ליתר שיתוף פעולה נגד המשטר הסורי, האויב המשותף. מנגד, אזהרתו של אלט'ואהרי מפני שיתוף פעולה עם הארגונים החילוניים והפרו-אמריקאיים, עלולה להעמיק את העוינות הבסיסית הקיימת בין ג'בהת אלנצרה והמדינה האסלאמית לבין צבא סוריה החופשי, המסגרת הצבאית המייצגת את מרבית קבוצות המורדים בסוריה.

¹ רבאט – אזור ספר, שממנו עלולה להתקיים לחימה של המוסלמים נגד אויביהם.

שורשי הפיצול בין הארגונים הג'האדיסטיים הנלחמים בסוריה²

1. בין שלוחות אלקאעדה בעיראק ובסוריה קיים פיצול ושתייהן פועלות בסוריה כארגונים מתחרים ולעיתים אף עוינים. ארגון ג'בהת אלנצרה הוקם בסוריה ע"י שלוחת אלקאעדה בעיראק ונוהל על ידה. בראשית הדרך נראה, כי מנהיג ג'בהת אלנצרה אבו מחמד אלג'ולאני, קיבל הוראותיו ממנהיג מדינת עיראק האסלאמית (אלקאעדה עיראק), אבו בכר אלבע'דאדי, שבפועל שלט על ג'בהת אלנצרה. בהמשך, ככל הנראה על רקע סיכסוכים בין מנהיגי הארגונים, פרסם אבו בכר אלבע'דאדי ב-9 באפריל 2013, קלטת שמע בה הודיע על איחוד הארגונים בעיראק ובסוריה תחת הכותרת "המדינה האסלאמית בעיראק ואלשאם" (youtube.com).

2. יום לאחר הודעת אלבע'דאדי (10 באפריל 2013) הזדרז אבו מחמד אלג'ולאני, מנהיג ג'בהת אלנצרה, להישבע אמונים לאימן אלט'ואהרי, מנהיג אלקאעדה. אימן אלט'ואהרי, שנאלץ לנקוט עמדה נוכח מאבקי הכוח בין שתי השלוחות, הודיע ב-10 ביוני 2013 על ביטול האיחוד בין ג'בהת אלנצרה לשלוחת אלקאעדה בעיראק. באיגרת, ששיגר לפעילי ג'בהת אלנצרה בסוריה טען אלט'ואהרי, כי אבו בכר אלבע'דאדי טעה כאשר הכריז על האיחוד "ללא אישורנו, בלי שנועץ בנו, ובלי שהודיע לנו". לפיכך, אלט'ואהרי קרא לשתי השלוחות לשתף פעולה ביניהן "ולהפסיק כל התקפה מילולית או פיזית נגד הצד האחר" (annahar, 10 ביוני 2013, המצטט איגרת שאותה השיג ערוץ אלג'זירה "ממקורות מהימנים" בסוריה).

3. התפתחויות אלו סימנו את הכרת אלט'ואהרי בג'בהת אלנצרה כשלוחה של אלקאעדה בסוריה, שאינה כפופה לשלוחה בעיראק, כשבכך הוא הכריע במחלוקת שבין השתיים. אולם החלטתו לא יישבה את הסכסוך אלא להיפך, היא גרמה להחרפת המחלוקות, שבין תומכי אלג'ולאני לתומכי אלבע'דאדי בסוריה, לפילוגים ביניהם ולהחלשת שניהם (לפחות באופן זמני). מחלוקות אלו הציבו גם אתגר פיקודי בפני אלט'ואהרי. שכן הנהגת שלוחת אלקאעדה בעיראק, תחת הנהגת אבו בכר אלבע'דאדי, סרבה, באופן פומבי, להישמע להוראת אלט'ואהרי. אבו בכר אלבע'דאדי דחה את פסיקת אלט'ואהרי, הביע ספק באשר לאוטנטיות שלה, ועמד על המשך קיומה של המדינה האסלאמית בעיראק ואלשאם כישות פוליטית אוטונומית, המבטאת את מאמצי הג'האד המשותפים בעיראק ובסוריה³.

4. התרסה נוספת כלפי אימן אלט'ואהרי באה לידי ביטוי בהודעה של אבו מחמד אלעדנאני אלשאמי, הדובר הרשמי של המדינה האסלאמית של עיראק. בהודעה, שפורסמה ב-19 ביוני 2013 (יוטיוב),

² להרחבה ראו פרסום מרכז המידע מ-20 בספטמבר 2013: "ג'בהת אלנצרה ("חזית התמיכה"): ארגון ג'האדיסטי-סלפי המשתייך לאלקאעדה, אשר ממלא תפקיד חשוב בקרב ארגוני המורדים בסוריה. הארגון חותר להפיל את משטר אסד ולהקים ח'ליפות אסלאמית בסוריה-רבתי, שתהפוך למוקד אזורי ובינלאומי לטרור וחתרנות.

³ ראו מאמר ב-Syria Comment מאת אימן ג'ואד אלתמימי (13 ביולי 2013): "Where does Jabhat al-Nusra end, and the Islamic state of Iraq and ash-sham begins?". ראו גם דו"ח ממר"י מן '983 מה-18 ביוני 2013: "Jabhat Al-Nusra and Al-Qaeda in Iraq Squabble Over Leadership of Jihad In Syria".

הביע אלעדנאני מורת רוח מהחלטת אלט'ואהרי לבטל את האיחוד בין שתי שלוחות אלקאעדה והביע את נחישות שלוחת אלקאעדה בעיראק להמשיך ולפעול בסוריה, לצד ג'בהת אלנצרה. בהמשך, ציין אלשאמי, כי הפיצול שנוצר בין לוחמי הג'האד בסוריה, בעקבות דברי אלט'ואהרי, פגע באחדות ובלכידות לוחמי הג'האד. שכן, חלקם חזר לעיראק, חלקם ספון בביתו כדי להימנע ממלחמת אחים וחלקם הצטרף לקבוצות מורדים אחרות. בינתיים דומה, כי פג ההלם הראשוני ושני הארגונים ביססו עצמם כארגונים עצמאיים בזירות הלחימה בסוריה.

5. בהמשך נתן אבו מחמד אלעדנאני נימוק אידיאולוגי לסירוב שלוחת אלקאעדה בעיראק למלא אחר הוראת אלט'ואהרי. לדבריו, האסלאם אינו מכיר בגבולות המלאכותיים, שנקבעו בהסכם סייקס פיקו (משנת 1916). לפיכך, חלוקת המדינה האסלאמית של עיראק ואלשאם לשני ארגונים, האחד עיראקי והשני סורי, "סותרת את התפיסה שלנו ואת אמונתנו". אלעדנאני סיים הודעתו במילים: "אף אחד לא ימנע מאיתנו לסייע לאחים שלנו בסוריה, להילחם בנצירים [קרי, בעלויים] ולקיים את הג'האד; אף אחד לא ימנע מאיתנו מלהישאר בסוריה. אדמות סוריה ועיראק ישארו זירה אחת, חזית אחת, שגבולות אינם מפרידים ביניהם" (יוטיוב, 19 ביוני 2013).